

образ бергамаской пляски, развернув его в небольшую циклическую композицию сюиты из четырех частей, чьи размеры создают концентрическую форму. Композитор протягивает жанровые и интонационные связующие нити на протяжении всего произведения, и таким образом пьесы цикла тематически перекликаются между собой.

Литература

1. Бергамаска // Интернет-ресурс. – режим доступа:<http://www.elementdance.ru/lingvo/bergamaska>
2. Бергамо // Брокгауз Ф.А., Ефрон И.А. Энциклопедический словарь / Ф.А. Брокгауз, И.А. Ефрон. 1890–1907 : В 86 томах. – СПб, 1893. – Т.5. – С. 475 – 476.
3. Копчевский И. Предисловие / И. Копчевский // Дж. Фрескобальди. Избранные клавирные сочинения / Сост. и ред. И. Копчевского. – М. : Музыка, 1983. – С. 4-12.
4. Розеншильд К. Молодой Дебюсси и его современники / К. Розеншильд. – М. : Государственное музыкальное издательство, 1963. – 144 с.
5. Холмс Пол. Дебюсси / Пол Холмс / пер. с англ. А. Ивановой, Н. Истоминой. – Челябинск : Урал LTD, 1999. – 172 с.

References

1. Bergamasca. Retrieved from <http://www.elementdance.ru/lingvo/bergamaska> [in Russian].
2. Brockhaus F.A. & Efron I.A. (1893). Encyclopedic Dictionary. 1890-1907: In 86 Vols. Bergamo. Brockhaus F.A., Efron I.A. (Eds.). SPb. (Vols. 5) [in Russian].
3. Kopychevsky, I. (1983). J. Frescobaldi. Selected works clavier. Foreword. Moscow: Muzyika [in Russian].
4. Rozenshild, K. (1963). Young Debussy and his contemporaries. Moscow: Gosudarstvennoe muzyikalnoe izdatelstvo[in Russian].
5. Holmes, P. (1999). Debussy. (A. Ivanov, N. Istomin, Trans). Chelyabinsk: Ural LTD [in Russian].

УДК 784 (477)+008 «20»

*Овсянніков В'ячеслав Георгійович,
аспірант Національної академії
керівних кадрів культури і мистецтва*

ПОП-РОК ЯК СКЛАДОВА ПОПУЛЯРНОЇ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Мета роботи. У дослідженні охарактеризовано поп-рок як важливу складову популярної музичної культури України початку ХХІ століття на прикладі творчого доробку гуртів «СКАЙ», «Мотор'ролла», «Антитіла». **Методологія** дослідження полягає в застосуванні комплексного методу, який дав змогу розглядати творчість українських гуртів, що працюють у стилі поп-рок, як цілісне явище, де поезія, музика, відеоряд виступають у синтезі, характерному для менестрельної традиції, до якої належить рок-музика. **Наукова новизна** роботи полягає у тому, що вперше в українській науці було проаналізовано творчий доробок гуртів «СКАЙ», «Мотор'ролла», «Антитіла» 2000-х років у контексті популярної музичної культури

України, зокрема охарактеризовано тематику їхньої творчості, стильові орієнтири, відеоряд у музичних кліпах. На основі аналізу було виявлено основні параметри дослідження поп-року як стилю рок-музики, що сполучає риси рок- та поп-музики. **Висновки.** Поп-рок поєднує елементи рок-музики (єдність музиканта, поета і виконавця, колективність творчості, індивідуалізація стилю, соціальна активність) та популярної музики, яка сьогодні тісно поєднана з шоу-бізнесом (типізація та кліше у текстах і музиці, продюсерська, а не авторська творчість, концентрація на іміджі виконавця, відеокліп як засіб презентації хітової композиції). У творчості популярних українських гуртів «СКАЙ», «Мотор'ролла», «Антитіла» у різний спосіб сполучаються традиції, що йдуть від рок-музики та шоу-бізнесу. Творчий доробок цих колективів є репрезентативним з точки зору спроби віднаходження балансу при поєднанні надбань світової рок-музики та національних музичних традицій, які можуть проявлятися не лише через фольклор, а за допомогою текстів, образів, музичного стилю.

Ключові слова: популярна музична культура України, поп-рок, «СКАЙ», «Мотор'ролла», «Антитіла».

Овсянніков Вячеслав Георгиевич, аспирант Национальной академии руководящих кадров культуры и искусств

Поп-рок как составляющая популярной музыкальной культуры Украины начала XXI века

Цель работы. В исследовании охарактеризован поп-рок как важная составляющая популярной музыкальной культуры Украины начала XXI века на примере творчества групп «СКАЙ», «Мотор'ролла», «Антитела». **Методология** исследования заключается в применении комплексного метода, который позволил рассматривать творчество украинских групп, работающих в стиле поп-рок, как целостное явление, где поэзия, музыка, видеоряд выступают в синтезе, характерном для менестрельной традиции, к которой принадлежит рок-музыка. **Научная новизна** работы заключается в том, что впервые в украинской науке было проанализировано творчество групп «СКАЙ», «Мотор'ролла», «Антитела» 2000-х годов в контексте популярной музыкальной культуры Украины, в частности охарактеризованы тематика их творчества, стилевые ориентиры, видеоряд в музыкальных клипах. На основе анализа было выявлено основные параметры исследования поп-рока как стиля рок-музики, совмещающий черты рок- и поп-музики. **Выводы.** Поп-рок сочетает элементы рок-музики (единство музыканта, поэта и исполнителя, коллективность творчества, индивидуализация стиля, социальная активность) и популярной музыки, которая сегодня тесно связана с шоу-бізнесом (типизация и клише в текстах и музыке, продюсерское, а не авторское творчество, концентрация на имидже исполнителя, видеокліп как средство презентации хитовой композиции). В творчестве популярных украинских групп «СКАЙ», «Мотор'ролла», «Антитела» различным способом соединяются традиции, идущие от рок-музики и шоу-бізнеса. Творческие достижения этих коллективов является репрезентативными с точки зрения попытки нахождения баланса при сочетании достижений мировой рок-музики и национальных музыкальных традиций, которые могут проявляться не только через фольклор, а при помощи текстов, образов, музыкального стиля.

Ключевые слова: популярная музыкальная культура Украины, поп-рок, «СКАЙ», «Мотор'ролла», «Антитела».

Ovsiannikov Viacheslav, postgraduate of the National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts

Pop rock music as a part of Ukrainian popular music culture at the beginning of the 21st century

Purpose of Article. In the study the pop rock is characterized as an important part of Ukrainian popular music culture at the beginning of the 21st century. on the example of creative work of such bands as «SKAI», «Motor'rolla», «Antytila». **Methodology.** The research methodology lies in applying of integrated approach, which has allowed considering the work of

Ukrainian bands, working in pop rock genre, as an integral phenomenon where poetry, music and video sequence appear in the synthesis. It is typical for minstrel tradition to which the rock music belongs. **Scientific Novelty.** The scientific novelty of the research is in the fact that for the first time in Ukrainian science the creative work of «SKAI», «Motor'rolla» and «Antytila» bands of 2000-s in the context of Ukrainian popular music culture are analysed. In particular, the subject areas of their creativity, style guidelines and video sequence in music videos are characterized. Based on the analysis of the main parameters of the pop rock study as a style of rock music that combines features of rock and pop music are found out. **Conclusions.** Pop rock combines the elements of rock music (unity of a musician, a poet and an artist, work collectivity, style personalization and social activity) and popular music, which nowadays is tightly connected with show business (standardization and cliché in the texts and music, producer's instead of author's creativity, concentration on the artist's public image, music video as a tool of hit song presentation). In the creative work of popular Ukrainian bands such as «SKAI», «Motor'rolla» and «Antytila» in many ways. The traditions that come from rock music and show business are combined. Their work is representative in terms of finding balance attempts in the combination of the rock music advances and national music traditions, which can be apparent not only through folklore, but also through texts, images and music style.

Keywords: Ukrainian popular musical culture, pop rock, «SKAI», «Motor'rolla», «Antytila».

Актуальність теми дослідження. Сучасна українська неакадемічна музична культура репрезентована різними мистецькими напрямками, серед яких рок посідає важливе місце. Серед напрямків рок-музики, які вийшли на широкий загал і не є андеграундом, найбільшу популярність сьогодні має поп-рок. Попри поширеність останнього в українському культурному просторі, у поле зору дослідників найчастіше потрапляє музика класичних, синтетичних та експериментальних напрямів року і значно менше уваги приділяється більш популярним його відгалуженням, до яких належить поп-рок. У науковому полі цей напрям рок-музики є найменш досліджуваним: він зазвичай лише згадується як один з його різновидів. У розвідках, присвячених популярній музиці, поп-рок також переважно оминається, оскільки спектр питань при її вивченні надзвичайно широкий, і поп-рок поки що не потрапив у поле зору науковців і не став предметом спеціального дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. На пострадянському просторі у працях В. Конен, В. Сирова, А. Цукера, Т. Чередніченко та інших вчених рок розглядається з соціокультурних та мистецтвознавчих позицій. В Україні дослідницька традиція вивчення рок-музики представлена роботами Є. Андрєєва, І. Вавшко, Л. Васильєвої, Н. Лівой, В. Откидача, І. Палій, І. Палкіної та інших науковців, у яких порушено питання рок-культури, рок-мистецтва та рок-музики у різних аспектах, а об'єктом аналізу в їхніх працях виступає як зарубіжна, так і українська рок-музика. У вітчизняній науці при вивченні творчості українських виконавців найбільша увага приділяється фолк-роковому напрямку (дослідження В. Тормахової [7]), який є найбільш репрезентативним щодо національної ідентичності української рок-музики, також у доробку українських вчених є розвідки щодо експериментальних напрямів рок-музики (наприклад, мелодекламація у розвідці І. Палкіної [4]). Український поп-рок цікавить науковців значно менше, а серед тих колективів, які потрапляють у поле зору укра-

їнських науковців, безумовним лідером є гурт «Океан Ельзи» (дослідження І. Вавшко [2]). Утім, українська поп-рокова сцена є значно більш широкою та різноманітною, а тому може стати предметом спеціального дослідження.

Мета статті полягає у вивченні творчості українських колективів, що працюють у напрямі поп-року, який є одним з провідних напрямів вітчизняної популярної музичної культури початку ХХІ століття.

Виклад основного матеріалу. Сучасна українська популярна музика представлена не лише поп-музикою, хіп-хопом, роком, електронікою, традиційною естрадою, а й таким різновидом рок-музики як поп-рок, яка синтезує риси поп-музики та року. Поп- і рок-музика, на думку В. Сирова, є різними напрямками, де «рок» і «поп» стоять в опозиції один до одного, у них протистоять бунтарське та конформістське, справжнє та ілюзорне, серйозне та розважальне, натуральне та штучне тощо» [6, 40]. При цьому дослідник наголошує, що в обох напрямів музики одне коріння, бо «рок вийшов з надр поп-музики та надовго зберіг у собі її відбиток» [6, 37]. Також у поп- та рок-музики є й спільні риси, такі як багатомільйонна аудиторія та засіб комунікації «зірка – наповп»; в обох важливими є закони комерції, серед яких хіт-паради, реклама тощо; щодо власне музичної складової, то в обох напрямках провідною є пісенно-куплетні структури, електроінструментарій, гучна динаміка, ритм, звукові ефекти тощо [6, 36-37]. В. Сиров концептуально розмежовує обидва напрями, однак зазначає, що є й проміжний музичний шар – поп-рок, до якого дослідник відносить творчість Пола Маккартні, Елтона Джона, Еріка Клептона, музику гуртів Bee Gees, Queen, Nirvana, U2, Linkin Park та ін., вказуючи, що при стильовій еволюції музика рухається найчастіше у бік «поп», ніж навпаки [6, 37].

Щодо останнього спостереження автора, його підтвердити може приклад еволюції стилю популярного українського гурту «Скрябін», який 2003 р. при зміні складу перейшов з електроніки до поп-рокового звучання. До поп-року відносять і найпопулярніший гурт України «Океан Ельзи», який є візитівкою української рок-сцени, хоча у наукових розвідках та журналістських нарисах відсутня така стильова дефініція щодо стилю колективу. Серед українських гуртів, які можна віднести до напрямку поп-рок, назвемо «СКАЙ», «Мотор'ролла» та «Антитіла», які яскраво репрезентують українську поп-рокову сцену. Три останні колективи, які нами обрано для характеристики вітчизняного поп-року, ми об'єднуємо не лише стильовими, а й мовними критеріями (усі три гурти виконують пісні українською мовою, на відміну від російськомовних українських гуртів та виконавців, які також є репрезентантами українського поп-року), а також періодом творчого злету, який припадає на перше десятиріччя ХХІ століття.

Засновниками гурту «СКАЙ» («С. К. А. Й.») [5] у 2001 р. стали тернопільяни Олег Собчук та Олександр Грищук, які почали своє сходження на музичний олімп з рідного міста, поступово розширюючи свою аудиторію від Західної України до усїєї країни. Колектив брав участь у різних фестивалях, однак вийти на загальнонаціональний рівень їм вдалося завдяки участі 2005 р. у програмі «Свіжа кров» на каналі М1, після чого гурту було запропоновано контракт. Через рік колектив випускає свій перший студійний альбом «Те, що треба» (2006),

який відрізнявся розмаїттям музичного матеріалу. На сьогоднішній день гурт записав п'ять альбомів («Те, що треба» (2006), «Планета С. К. А. Й.» (2007), «!» (2010), «Край Неба» (2014), «Нове життя» (2016), які демонструють різні грані творчості колективу.

Індивідуальне обличчя гурту було сформовано у першому альбомі «Те, що треба» (2006), куди увійшли композиції, написані у попередні роки. Автором більшості текстів є вокаліст «СКАЙ» Олег Собчук, а участь у створенні композицій та аранжуванні беруть усі музиканти. У творчості гурту переважає особиста лірика, однак є багато пісень соціально-громадської тематики. Провідним стилем колективу є поп-рок, хоча деякі композиції можуть бути охарактеризовані як альтернативний рок та пост-панк.

Хітом, що приніс колективу загальноукраїнське визнання, стала композиція «Тебе це може вбити», хоча вперше вони були представлені широкій публіці (передача «Свіжа кров» на каналі М1) з піснею «Подаруй світло». Балада «Тебе це може вбити» є своєрідною візитівкою гурту, на яку було знято кліп, де роль ліричної героїні зіграла дружина Олега Собчука.

Пісня носить особистісний характер, при цьому в її тексті відсутня будь-яка конкретика – розповідь йде ніби з підсвідомості автора, який, не наважуючись відкрити коханій людині деякі сторінки свого життя, висловлюється за допомогою недомовок та натяків. Водночас такого роду текст стає своєрідною загадкою і для слухача, даючи їм широкий простір для уяви.

Щодо музичної складової пісні, то вона є класичною рок-баладою, її мелодичними прототипами є західні зразки рок-музики, вплив яких позначено на музичному матеріалі та формі твору. Виразна мелодія пісні допомагає поєднати розірвані фрази-спогади ліричного героя, вона фактично є безперервною і переривається лише невеличкими інструментальними програшами. Єдності твору сприяє мелодична близькість приспівів та куплетів, які плавно переходять один в один, створюючи ефект поступового розгортання розповіді-сповіді ліричного героя.

Відеоряд пісні лише частково пов'язаний з її текстом, де героїня вже є мертвою, але підкреслює символічність змісту твору та асоціативність з класичними сюжетами. У цілому ж композиція є класичним зразком любовної лірики, яка звертається до вічної теми кохання, яка завжди межує зі смертю. Образи героїв відео також вирішено у романтичному ключі, чим підкреслюється вічність теми кохання-смерті. Утім, через десять років Олег Собчук у пісні «Ідеальна» з альбому «Нове життя» (2016) пропонує іншу інтерпретацію теми кохання, ніж висловлену у творі «Тебе це може вбити». Ліричний герой вже не вагається і врешті-решт відмовляється від недомовок і стає з коханою відвертим. Але це вже не той романтичний хлопець, а справжній чоловік, образ якого ідеально накладається на новий імідж соліста, а маскулітність героя підкреслюється більш «важкою» та експресивною музикою.

Пісня «Best друг» з другого альбому «Планета С. К. А. Й.» (2007) розкриває особистісну тему, але вже не кохання, а дружби. Утім, відеоряд до неї виводить цей твір у соціальну площину, оскільки у кліпі порушено проблему ВІЛ/СНІДу у контексті ставлення суспільства до інфікованих та хворих, коли

більшість друзів відвертаються від людини, якщо дізнаються про її хворобу. Відеоряд таким чином дає соціально важливу інтерпретацію тексту пісні, яка, на перший погляд, не торкається тем громадського звучання. Щодо музичної складової пісні «Best друг», то вона має чіткий поділ на куплети і приспів, де останній, згідно з канонами поп-музики, є більш мелодично яскравим та виразним. Стилiстично композиція «Best друг», як і попередня «Тебе це може вбити», орієнтується на західні взірці рок-музики.

Отже, творчий доробок гурту «СКАЙ» є класичним зразком українського поп-року початку XXI століття, який характеризується зверненням до особистісної та соціально значимої тематики, стильовою орієнтацією на світові традиції поп-року, переломлюючи їх кризь призму своєї індивідуальності.

Гурт «Мотор'ролла» [3] було засновано у Хмельницькому 1994 р. За більш ніж 20 років існування колективу його склад зазнавав змін, і найбільш серйозні відбулися у період з 2000 по 2003 р., коли з гурту пішов один з його засновників – вокаліст Олександр Буднецький, а його місто зайняв Сергій Присяжний, який до того був у ньому гітаристом та бек-вокалістом. За час існування гурт випустив п'ять альбомів («Забави патріотів» (1996), «Тиск» (1999), «...шо кому не ясно?» (2005), «Кольорові сни» (2008), «Два кроки до весни» (2015)), які характеризують творчість колективу з її перших кроків до сьогодні. Оновлений склад гурту набув всеукраїнської популярності піснями, що увійшли до третього альбому «...шо кому не ясно?» (2005).

У творчості гурту «Мотор'ролла» чільне місце посідають пісні особистісного змісту, також є твори й соціальної спрямованості. Тексти і музику створюють усі учасники колективу, серед яких лідер гурту Сергій Присяжний, низку пісень написано на вірші Тамари Приймак. Колектив співпрацює з іншими виконавцями, зокрема лідерами гуртів ВВ, «Тартак» та «Mad Heads», співачками Валентиною Степовою, Ерікою та ін. Окрім поп-року, музиканти звертаються до інших рокових стилів –альтернативний рок, грандж, ню-метал.

Композиція «Не дзвонила, не заходила» з альбому «...шо кому не ясно?» (2005) є особистісною лірикою, яка має іронічний характер. Цікавим є музичне вирішення пісні, яке, з одного боку, спирається на традиції світового року, з іншого – на національні музичні традиції. Пісня починається традиційними гітарними рифами, але на початку куплету відразу ж відбувається модуляція в іншу тональність, що не часто буває у рок-композиціях, хоча сам прийом модуляції, часто неодноразової, є достатньо поширеним в рок-музиці. Повернення в основну тональність у приспіві і подальше тональне роз'єднання заспіву та приспіву має на меті показати змістовне їхнє розшарування, оскільки тексти заспіву та приспіву фактично лежать у двох площинах – дещо «шизофренічний» текст заспіву, у якому часто поєднується непеєднуване («комети, планети та краплі ртуті, плакати, солдати та що може бути») для характеристики героїні, та короткий текст приспіву («Не дзвонила, не заходила .... не любила, з розуму зводила ...»), де герой резюмує щодо їхніх стосунків. Роз'єднання приспіву та заспіву є не лише текстовим та тональним, а й стилістичним – у заспіві викори-

стано стилістику західної рок-музики, тоді як у приспіві з'являються типові інтонації, характерні для української музики, які генетично споріднені з танцювальними та жартівливими піснями, незважаючи на мінорний лад пісні. Іронічний характер підкреслюється й відеорядом, де лірична героїня охарактеризована відповідною зовнішністю та незграбними рухами. Українські інтонації цілком органічно вплетені до музики пісні, а тому не наближають її до фолк-року, а дають змогу поєднати традиції європейського поп-року з українською музичною традицією.

Одним з найпопулярніших хітів гурту «Мотор'ролла» є пісня «8-ий колір» з того ж альбому, авторами якої є Сергій Присяжний та Тамара Приймак. Це лірична композиція, за жанром близька до рок-балади. Пісня є класичним зразком особистісної лірики, де тісно поєднані мотиви кохання та смерті, які також знайшли відображення і у відеоряду, який, однак, не є ідентичним із сюжетною лінією твору. З точки зору структури пісня «8-ий колір» має традиційну форму із заспівом та приспівом, де останній виступає кульмінацією мелодичного розвитку, його вершиною. Попри класичні форми та прийоми рок-музики (інструментальний епізод перед повтором приспіву наприкінці твору, який майже кінематографічно ілюструє драматизм сюжету, експресивний вокал), пісня не вписується у класичні західні зразки рок-балад, а є близькою до української пісенно-романсової лірики завдяки й інтонаційним зворотам, але передусім тридольному розміру, використання якого є нетиповим для класичного року.

Пісня «Моя вода» з альбому «Кольорові сни» (2008) також є рок-баладою, а її загальна драматургія близька до пісні «8-ий колір» із заспівом та приспівом з кульмінацією розвитку на останньому, драматичним інструментальним епізодом перед повтором останнього приспіву. Стилістично цей твір близький до класичних традицій західної рок-музики. Відеоряд за сюжетом не збігається з текстом пісні, але по-своєму інтерпретує тему кохання, яка розкривається у тексті твору.

Ще одну пісню з альбому «Кольорові сни» «Аеліта» можна розглядати як таку, що має соціальний підтекст і розкриває тему вживання наркотиків. Хоча у самому тексті є лише натяк на цю проблематику («Плямою світла мовчить Аеліта, п'є своє приторне зілля»), сюжет відеоряду концентрується саме на цій тематиці. За стилем і драматургією твір близький до попереднього, що свідчить про використання апробованої моделі музичної драматургії у піснях гурту. Утім, музичний матеріал, поезія, яка є далеко не простою та насиченою символами та алегоріями, робить твори гурту «Мотор'ролла» цікавим та різноманітними, а відеоряд, який традиційно для кліпів, не ілюструє зміст твору, а лише відштовхується від нього, даючи самостійний сюжет, доповнює композиції і розкриває їх внутрішній потенціал.

Офіційною датою народження гурту «Антитіла» [1] є 2008 р., хоча його соліст Тарас Тополя вперше виступив з піснею «Антитіла», яка потім стала назвою гурту, в одному з київських клубів 2004 р. За менш ніж 10 років існування колектив випустив п'ять альбомів: «Будувуду» (2008), «Вибирай» (2011), «Над

полюсами» (2013), «Все красиво» (2015), «Сонце» (2016). Більшість творів колективу написано українською мовою, але є кілька пісень англійською та російською, що було пов'язано з творчою співпрацею гурту у різні періоди творчості. Музику і більшість текстів пише соліст Тарас Тополя. У стильовому відношенні «Антитіла» не є однорідним – окрім поп-року, музиканти звертаються й до інших стилів – рок-н-рол, альтернативний рок, інді-рок. Тематика є типовою для поп-рокових колективів і включає особистісну лірику, пісні соціальної проблематики, твори патріотичного змісту.

Композиція «Будувуду» з однойменного альбому є зразком особистісної лірики, де тема кохання трактується в іронічному ключі. Для відтворення відповідного образу музикантами було обрано стилістику рок-н-ролу, яка дуже вдало накладається на текст пісні, а відеоряд доповнює образ шалених коханців, які вдаються до магічних практик.

Пісня «Вибирай» з однойменного альбому присвячена гостросоціальній проблематиці впливу телебачення на людину. Стилістично пісня близька до західних зразків рок-музики, а у музичній драматургії твору використано прийом, вже описаний нами на прикладі пісні гурту «Мотор'ролла» «Не дзвонила, не заходила» – тональне розмежування заспіву та приспіву, яке і у цьому випадку обумовлений текстом, де у заспівах йде оповідь, а у приспівах звертання до молоді людини обрати нетелевізійну реальність. Відеоряд в алегоричній формі ілюструє основний меседж пісні, унаочнюючи в сюжеті та образах залежність людини від картинки на телеекрані.

Ще одна соціально значима тема піднята у пісні «Невидимка» з того ж альбому – тема абортів. Як і в попередньому кліпі, текст пісні доповнюється відеорядом, який ілюструє зміст твору. За допомогою виражальних засобів – повтору слів та музичних фраз – досягається ефект напруження, який посилює драматизм ситуації та тривогу. Єдність твору надає практично її повне звучання на тонічному органному пункті, що при швидкому темпі ніби стримує рух і надає пісні внутрішньої драматичності.

Пісні гурту «Антитіла» 2000-х років орієнтуються на європейський музичний стиль поп-року, однак музиканти колективу обирають ті його моделі та жанри, що відповідають творчому задуму. У 2010-х роках після співпраці з російською шоу-індустрією гурт частково змінив музичні орієнтири, і у низці пісень більш пізнього періоду відчувається вплив російського року, який хоча і дещо нівелюється українськими текстами пісень, однак є достатньо відчутним.

Висновки. Поп-рок, як будь-який інший напрям рок-музики, належить до менестрельної традиції, однією з характерних рис якої є авторство текстів та музики самим виконавцям і в яких відображено їхній світогляд. На відміну від поп-музики, яка у більшості випадків представлена шоу-бізнесовими проектами, де за кінцевий продукт відповідає не композитор, автор тексту чи виконавець, а продюсер, зацікавлений передусім у швидкому прибутку, а тому орієнтований на пересічного слухача та його музичні смаки, який не дбає про індивідуальність та унікальність свого продукту, поп-рок є відгалуженням рок-

музики, де попри дещо «полегшений» (у порівнянні з класичним або «важким» роком) музичний стиль яскраво виражена індивідуальність авторів-виконавців. Ця індивідуальність проявляється у тематиці творчості поп-рок-колективів, де окрім особистісної лірики важливе місце посідають соціально значимі теми; у виборі музичного стилю, який може орієнтуватися як на західні зразки, так і на українські музичні традиції, переломлені в особливий спосіб. Останнє особливо важливо у контексті розвитку української популярної музики, зразком та орієнтиром якої є світова музична традиція: найбільш болючим місцем української рок-музики та особливо поп-року є відсутність зв'язку з національним корінням та недостатній вияв національної специфіки через використання засобів музичної виразності та інструментарію, винайдених та апробованих у світовій музичній практиці. До соціальної тематики музиканти гуртів «СКАЙ», «Мотор'ролла», «Антитіла» звертаються протягом усього періоду своєї творчості, хоча провідною тематикою колективів є особистісна лірика. З точки зору музичного стилю усі названі гурти орієнтуються на зразки світової, подекуди російської рок-музики, однак у низці композицій відчутні й українські музичні традиції через використання фольклорних та пісенно-романсових інтонацій. Також національно орієнтованим чинником творчості гуртів «СКАЙ», «Мотор'ролла», «Антитіла» є виконання пісень українською мовою, що стимулює музикантів до пошуку органічного поєднання світових та українських музичних традицій у рок-музиці, де національне виявлятиметься не лише в текстах творів, а й у музиці, причому без прямого запозичення фольклорних джерел, що у подальшому має сприяти інтеграції української рок-музики у світовий контекст.

Поп-рок однак не позбавлений рис шоу-бізнесу, серед яких назвемо використання типових прийомів музичного розвитку та апробованих музичних форм, які межують з музичними кліше, характерними для поп-музики. В аналізованих композиціях ми відзначали індивідуальні рішення у композиціях пісень через поєднання тексту, мелодики, інструментального супроводу, але також і типові прийоми, апробовані в попередніх композиціях, які в той чи інший спосіб було використано у наступних. Утім, у більшості випадків типізованість стосувалася прийомів розвитку та динамізації композиції, а не самого музичного матеріалу, який в кожній пісні є індивідуальним. Також до шоу-бізнесових складових поп-року відзначимо орієнтацію на хітові композиції альбомів та зняття на них кліпів, які стають засобом промоції пісень та презентації колективу. У відеокліпах музиканти презентують свій образ, доповнюють зміст пісні або ж розповідають новий сюжет, який прямо не пов'язаний з її змістом, але підкреслює основний меседж твору.

Література

1. Антитіла. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://antytyla.com/>
2. Вавшко І. В. Океан, що не має дна. До 20-річчя заснування гурту «Океан Ельзи» / І. В. Вавшко // Мистецтвознавчі записки : зб. наук. праць. – Вип. 25. – К. : Міленіум, 2014. – С.378–381.

3. Мотор'ролла. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.motor-rolla.com.ua/>
4. Палкіна І. І. Жанр мелодекламації в українській рок-музиці / І. І. Палкіна // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2014. – № 4. – С. 144–148.
5. СКАЙ. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.skay.com.ua/>
6. Сыров В. Стилиевые метаморфозы рока / В. Сыров. – СПб. : Композитор, 2008. – 312 с.
7. Тормахова В. М. Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.03 / Тормахова Вероніка Миколаївна ; Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського. – К., 2007. – 17 с.

References

1. Antytila (2016). Retrieved from <http://antytila.com/> [in Ukrainian].
2. Vavshko, I. V. (2014) The ocean that has no bottom. The 20th anniversary of the group «Okean Elzy». *Mystesttvoznavchi zapysky*, 25, 378–381 [in Ukrainian].
3. Motor'rolla (2016). Retrieved from <http://www.motor-rolla.com.ua/> [in Ukrainian].
4. Palkina, I. I. (2014). Recitation-genre to music in Ukrainian rock-music. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv*, 4, 144–148 [in Ukrainian].
5. SKAY (2016). Retrieved from <http://www.skay.com.ua/> [in Ukrainian].
6. Syrov, V. (2008). *Stylistic metamorphosis of the rock*. SPb: Kompozitor [in Russian].
7. Tormkhova, V. N. (2007). *Ukrainian popular music and folklore: interosculation and synthesis*. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv: Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music [in Ukrainian].